

Promieniowanie elektromagnetyczne

W jaki sposób prawidłowo weryfikować zgłoszenia? Kiedy stwierdzić, że zmiana jest istotna? Jakie są dozwolone normy promieniowania w miejscu, w którym przebywają ludzie? Kiedy należy rejestrować zgłoszenie w bazie danych SI2PEM?

Wideoszkolenie PCC Poland skierowane do pracowników **wydziałów ochrony środowiska w starostwach**, zajmujących się **promieniowaniem elektromagnetycznym**.

Wiemy, że sprawdzanie zgłoszeń wymaga dużej wiedzy, dlatego z chęcią przybliżymy Państwu temat: na co powinno się zwracać uwagę podczas sprawdzania zgłoszeń?

Chcąc zapewnić jak najbardziej praktyczne oraz dopasowane do Państwa potrzeb warsztaty, przeprowadziliśmy dziesiątki rozmów z pracownikami starostw z całej Polski. Zebraliśmy wątpliwości oraz problematyczne przypadki związane z promieniowaniem elektromagnetycznym i zawarliśmy je w programie szkolenia. Podczas szkolenia dowiedzą się Państwo między innymi: jak przyjmować zgłoszenia konkretnej instalacji, jak prawidłowo prowadzić bazę danych SI2PEM, jaki jest najlepszy sposób na rozmowę z mieszkańcami, którzy twierdzą, że mieszkają wokół szkodliwych promieniowań i wiele innych.

W programie m.in.:

- Jak przyjmować zgłoszenia konkretnej instalacji? Omówienie krok po kroku
- Czy zgłoszenie powinno być przyjmowane na formularzu?
- Jakie informacje powinny być obowiązkowe w sprawozdaniu?
- Czym jest „zmiana istotna”?
- Jak prawidłowo prowadzić bazę danych SI2PEM?
- Czy urzędnicy mogą kwestionować wyniki pomiarów laboratoryjnych?
- W jaki sposób wyznaczane jest promieniowanie?
- Jak sumuje się nakładanie oddziaływań dwóch nadajników?
- Jaki jest najlepszy sposób na rozmowę z mieszkańcami, którzy twierdzą, że mieszkają wokół szkodliwych promieniowań i nie satysfakcjonuje ich odpowiedź, że normy w pomiarze nie wykazały przekroczeń?

Szczegółowy program szkolenia:

Pytania uczestników, na jakie udzieliliśmy odpowiedzi podczas ostatnich szkoleń:

- Czy zamieszczane informacje w BIP i SI2PEM powinny być zanonimizowane?
- Czy wprowadzając zmianę nieistotną do SI2PEM należy edytować istniejący wpis poprzez dodanie dokumentów uzupełniających (brak możliwości edycji)? Czy dodajemy nowe zgłoszenie (jako informacja o zgłoszeniu)?
- Antena z trzema nadajnikami. Czy jest dopuszczalne sumowanie EIRP dla kilku nadajników w sprawozdaniu, jeżeli w samym zgłoszeniu ERIP dla każdego nadajnika danej anteny jest wykazywana oddzielnie?

1. Przyjmowanie zgłoszeń instalacji PEM - omówienie krok po kroku. W jaki sposób prawidłowo weryfikować zgłoszenia? Jakie wartości należy porównywać z poprzednim zgłoszeniem?

- W jaki sposób prawidłowo weryfikować zgłoszenia?
- Czy zgłoszenie powinno być przyjmowane na formularzu?
- Co powinien zawierać formularz zgłoszenia?
- Jak organ może sprawdzić przyjęte zgłoszenia?
- Czy pomiary do zgłoszenia lub zmiany danych instalacji należy złożyć w oryginale?
- PGE przesłało pismo o budowie linii 110kV. Do pisma załączono tylko sprawozdanie z pomiarów wraz z pełnomocnictwem. Pismo nie zawiera informacji niezbędnych do zgłoszenia, brak opłaty za pełnomocnictwo i zgłoszenie. Co w takiej sytuacji?
- Jeżeli prowadzący dokonał zgłoszenia zmiany istotnej, ale nie dołączył 120 zł, to czy stosujemy wezwanie na podstawie przepisu art. 64 k.p.a. o uzupełnienie opłaty?
- Z jakich materiałów można korzystać przy sprawdzeniu zagospodarowania terenu?
- Na ile organ ma kompetencje do wgłębiania się w to, co złoży dana spółka, jeżeli wyniki pomiarów wykonane są przez laboratorium?
- Czy w sprawozdaniu powinno być zdjęcie anteny?
- Czego należy wymagać od operatorów?
- Co zrobić w sytuacji, gdy dane są nieprawidłowe /sfalszowane?
- Czy badania, które wykonują laboratoria, są wystarczające? Czy zgłoszenie powinno zawierać jeszcze jakieś inne badania?
- Czy zmiany dotyczące wysokości emisji stacji to informacja o zmianie danych, czy traktować to już jako zmianę zgłoszenia?
- Jak sprawdzić, czy wartość nie przekracza normy?
- Jakie wartości należy porównywać z poprzednim zgłoszeniem?
- Czy wymiana nadajnika wymaga zmiany zgłoszenia, czy nie ma takiej konieczności? Czy wymaga pozwolenia na budowę nowego?
- Czy za nową instalację można przyjąć zgłoszenie na wybudowanej kilkanaście lat temu stacji bazowej zgłoszonej przez inną firmę na podstawie umowy wynajmu miejsca na maszcie?
- Czy firma musi przedłożyć sprawozdanie w przypadku usunięcia radiolinii?
- Czy zmiana powodująca zmniejszenie emisji pól elektromagnetycznych wymaga przedłożenia aktualnych pomiarów?
- Czy obowiązek wykonania pomiarów dotyczy każdej zmiany w funkcjonowaniu instalacji wytwarzającej pola elektromagnetyczne? Czy przy nieistotnej zmianie ten obowiązek nie występuje?
- Czy przy nieistotnej zmianie powodującej zmniejszenie emisji pól elektromagnetycznych należy wymagać przedłożenia aktualnych pomiarów?
- Czy pełnomocnik może wnieść zgłoszenie, jeśli nie jest przedstawicielem, tylko składa w imieniu pracodawcy?
- Czy na BIP-ie należy zanonimizować dane osobowe?
- Czy informacje zamieszczane w BIPie i SI2PEM powinny być zanonimizowane?
- Czy za każdym razem powinniśmy informować o RODO osoby, które przekazują zgłoszenia i zawierają pełnomocnictwo?
- Co z anonimizacją danych osób z laboratorium widniejących na sprawozdaniu? Co z numerem akredytacji?
- Do urzędu wpłynęło zgłoszenie sieci 110kv. PGE w piśmie przewodnim przedstawiło, że pozwolenie na budowę wydało kilka organów, a kilka decyzji jeden organ. Czy opłatę skarbową za zgłoszenie

należy pobrać od jednego zgłoszenia jednej instalacji, czy każdy odcinek ujęty w osobnym pozwoleniu na budowę jako osobną instalację?

- Czy jedno pełnomocnictwo z opłatą może służyć do kilku zgłoszeń i ich zmian?
- Czy w przypadku zmiany istotnej należy przedłożyć dowód uiszczenia 120 zł?
- Antena z trzema nadajnikami. Czy jest dopuszczalne sumowanie EIRP dla kilku nadajników w sprawozdaniu, jeżeli w samym zgłoszeniu EIRP dla każdego nadajnika danej anteny jest wykazywana oddzielnie?

2. Jakie są dozwolone normy promieniowania?

- Jakie są dozwolone normy promieniowania w miejscu, w którym przebywają ludzie?
- Jakie są dopuszczalne wartości pól elektromagnetycznych?

3. Jak prawidłowo weryfikować sprawozdania? Jak sprawdzić, że pomiary są faktycznie poprawne?

- Jak sprawdzić, czy pomiary są faktycznie poprawne?
- Jeżeli wnioskodawca nie wskazał nam w sprawozdaniu, dlaczego zostały wskazane konkretne punkty pomiarowe, a nie inne, to czy można zwrócić się do niego z prośbą o wyjaśnienie tej kwestii?
- Co w przypadku zarzutu skarżących, że pomiary są wykonywane w innych punktach pomiarowych niż poprzednie?
- Stacja bazowa ma różne sieci, a każda daje inne sprawozdania - czy to powinno się sumować?
- Jak porównać informacje ze sprawozdania względem dopuszczalnych norm?
- Na co powinno się zwracać uwagę podczas sprawdzania?
- Jakie informacje powinny być obowiązkowe w takim sprawozdaniu?
- Na co urzędnicy powinni być wyczuleni w związku ze sprawozdaniem?
- Czy urzędnicy są uprawnieni do oceny sprawozdań?
- Jak przeliczyć wartości dopuszczalne?
- PRZYKŁAD: ktoś zgłasza zmiany w stacji bazowej bez sprawozdań - z przepisów nie wynika, że przy aktualizacji zmian muszą być sprawozdania. Co w takim przypadku?
- Niektóre interpretacje prawne mówią, że do zmian nieistotnych nie ma obowiązku dołączać pomiarów. Skąd wynika tak różna interpretacja przepisów?
- PRZYKŁAD: sprawozdanie musi być wykonywane przez laboratorium, ale czasem jest tak, że sieć ma swoje prywatne laboratorium. Czy może wyniknąć taka sytuacja, że firma podaje wyniki badań, pochodzące ze swojego laboratorium? Czy nie powinna być to firma bezstronna?

4. Czym jest „zmiana istotna”? Kiedy stwierdzamy, że zmiana jest istotna?

- Czym jest zmiana istotna?
- Kiedy stwierdzić, że zmiana jest istotna?
- Jeżeli moc EIRP zwiększy się dwukrotnie dla danej stacji bazowej, to czy jest to zmiana istotna, spoczywająca na prowadzącym instalację?
- Czy wymiana wszystkich anten sektorowych w stacji bazowej jest istotną zmianą?
- Co w przypadku, gdy w stosunku do poprzedniego sprawozdania z prowadzonych pomiarów wartość EIRP wzrosła o 300, 400, 500, 600 %? Wnioskodawca upiera się, że nie jest to zmiana istotna, gdyż nie ma żadnych przekroczeń względem ustawodawstwa.
- Czy jeżeli wnioskujący pisze, że zmiana jest „nieistotna”, a organ twierdzi, że „jest istotna” to mają prawo żądać zmiany klasyfikacji tej zmiany?
- Czy komentarze firmy, która zgłasza sprawę, że zmiana jest „nieistotna” są wiążące?

- Czy mogą zrobić odmowę w momencie, gdy zmiana jest „istotna”?
- W którym momencie kwalifikować instalacje do zmiennych istotnych?
- Czy we wniosku powinno być jasno napisane, że zmiana jest „istotna”? Czy urząd ma sam to stwierdzić?

5. Jak prawidłowo podejść do zmian? Co zrobić w sytuacji, gdy nie ma zgłoszenia pierwotnego, a wpływają zmiany?

- Jest już instalacja, która istnieje, a co 4 miesiące są jej zmiany np. dokładne anteny. Czy wtedy nie jest potrzebna decyzja?
- Co zrobić w sytuacji, gdy nie ma zgłoszenia pierwotnego, a wpływają zmiany?

6. Jak prawidłowo prowadzić bazę danych SI2PEM? Kiedy należy rejestrować zgłoszenie w bazie?

- Kiedy należy rejestrować zgłoszenie w bazie?
- Czy musimy zarejestrować zgłoszenie zmiany danych o charakterze nieistotnym?
- Czy zamieszczane mają być tylko nowe stacje bazowe, czy też starsze?
- Czy należy wprowadzać pierwotne instalacje do bazy? Czy tylko te ich zmiany?
- Czy musi być tam zawarta każda informacja o zmianie danych? Czy tylko istotne zmiany?
- Czy wprowadzając zmianę nieistotną do SI2PEM należy edytować istniejący wpis poprzez dodanie dokumentów uzupełniających (brak możliwości edycji)? Czy dodajemy nowe zgłoszenie (jako informacja o zgłoszeniu)?
- Jeśli są nowe instalacje, to nie wyskakuje dana stacja - czy taki wpis jest prawidłowy? Dlaczego tak się dzieje?
- Jak prawidłowo prowadzić taką bazę?
- Czy to urzędnicy mają wpisywać instalacje do bazy? Czy może firmy?
- Kto może poprawić niewłaściwy adres w bazie?
- Od kiedy należy uaktualniać tę bazę?
- Czy należy dodawać skany z lat ubiegłych?
- Czy należy dodawać jakiegokolwiek zmiany badań?
- Jaki jest czas na wprowadzenie aktualizacji bazy?
- Co w przypadku, gdy program nie przyjmuje PDF, a są tylko trzy dni na wprowadzenie tego do bazy?
- Czy zlikwidowane maszty też trzeba wpisywać, jeśli były wprowadzone po 2021 r.?

7. W jaki sposób wykonywane są pomiary promieniowania? Czy w takim pomiarze biorą udział mieszkańcy?

- W jaki sposób wyznaczane jest promieniowanie?
- Czy promieniowanie jest wyznaczane przez jakiś program podczas badania?
- Jak wykonanie pomiaru na jednej stacji ma się do tych pozostałych?
- W jaki sposób podchodzić do sprawozdań, w których znajduje się zapis, że w czasie wykonywania pomiarów występują inne źródła pola EM? Czy powinny zostać przeprowadzone dodatkowe badania?
- W jaki sposób dobierane są punkty pomiaru?
- Jeżeli na osiedlu domków jednorodzinnych piętrowych pomiary wykonywane są tylko na parterze, to czy możemy prosić o ponowne przeprowadzenie kontroli na wszystkich kondygnacjach?
- Czy w takim pomiarze mogą uczestniczyć mieszkańcy?
- Jak wygląda wiązka?

- Jak obliczyć promień maksymalnego zasięgu promieniowania?
- PRZYKŁAD: pan zauważył, że badania są robione w okresach małego użytkowania telefonów, nigdy w okresie największej liczby rozmów telefonicznych. Dlaczego tak jest, gdy wtedy mniej osób rozmawia przez telefon?
- Jak faktycznie wysokość anten wpływa na promieniowanie
- Czy są jakieś „sztuczki”, które mogą naciągać pomiary?
- Czy przy zmianach nieistotnych także powinny być pomiary?
- Jak liczy się promieniowanie?
- W jaki sposób są robione obliczenia, które przekazywane są do starostw?
- Co zrobić w sytuacji, gdy przekroczenia ciągle się zdarzają?

8. Jak prawidłowo wydawać zaświadczenie?

- Jak wydaje się zaświadczenie o braku podstaw do wniesienia sprzeciwu? Czy wydaje się na wniosek urzędu?
- Co w przypadku, gdy o zaświadczenie wystąpiono przed 30-dniowym terminem na wniesienie sprzeciwu?
- Jeżeli osoba złożyła wniosek i uiściła opłatę w wysokości 17 zł za wydanie zaświadczenia, a jest wydawane z urzędu, to czy powinniśmy poinformować ją, że powinna zwrócić się o zwrot opłaty?

9. Kiedy brać pod uwagę skumulowane oddziaływanie? Jak sumuje się nakładanie oddziaływań dwóch nadajników?

- Jak sumuje się nakładanie oddziaływań dwóch nadajników?
- Kiedy brać pod uwagę skumulowane oddziaływanie?
- Co w przypadku, jeżeli zasięg masztów pokrywa się bądź styka?

10. W jaki sposób najlepiej reagować na sprzeciwy/skargi mieszkańców? Jak rozmawiać z trudnymi klientami?

- Jaki jest najlepszy sposób na rozmowę z mieszkańcami, którzy twierdzą, że mieszkają wokół szkodliwych promieniowań, skoro nie satysfakcjonuje ich odpowiedź, że normy w pomiarze nie wykazały przekroczeń?
- Jak rozmawiać z trudnymi klientami, którzy twierdzą, że badania nie są wykonywane prawidłowo (mimo że mamy pewność, że pomiar jest prawidłowo wykonany)?
- Jak odnieść się do sytuacji, w której w pobliżu portu znajdują się mieszkania (port posiada dużą liczbę radarów)?
- PRZYKŁAD: wpływają skargi mieszkańców, że 5G szkodzi i my jako urzędnicy musimy walczyć z tym, a sami nie mamy instrumentów prawnych z ustawy, na ile możemy w to wnikać?
- Ludzie obawiają się 5G. W jaki sposób informować, że jest to na ich korzyść?
- PRZYKŁAD: ludzie piszą skargi na stacje np., że “jest za gęsto”. Urzędnicy nie mają jak tego sprawdzić. Co mamy zrobić w tej sytuacji?
- PRZYKŁAD: zarzucane jest starostwom, że “papier wszystko przyjmie”. Jak do tego podchodzić? Jak zbijać takie uwagi?

11. Korelacje pozwolenia na budowę a zgłoszenie instalacji wytwarzającej pola elektromagnetyczne

- Czy organ ma obowiązek weryfikować każde nowe zgłoszenie instalacji z pozwoleniami na budowę?
- Co zrobić w sytuacji, jeżeli plan dopuszcza zabudowę i powstaje nowy budynek, który wchodzi w

wiązkę stacji?

- PRZYKŁAD: starostwo weryfikują na etapie, czy dana instalacja pozwala na budowę, czy nie; jeżeli dana instalacja nie jest wyższa niż 3 metrów, to nie wymaga ona pozwolenia ani zgłoszenia. Jednak wydział architektury wymaga od nich takiego pozwolenia. Jak to rozwiązać? Czy wymagać pozwolenia?
- Skąd wiedzieć, czy to jest na zgłoszenie, czy na pozwolenie?

12. Jak prawidłowo powinna przebiegać współpraca z WIOŚ i sanepidem?

- Co znaczy "szybko powiadomić" sanepid i WIOŚ po zmianie?
- Czy jeżeli wystawia się zaświadczenie, że nie ma podstaw do sprzeciwu, to można wnieść to do WIOŚ-u wcześniej niż po 30 dniach?
- Czy jednostki wykonujące pomiar mają obowiązek zgłaszać sprawozdania bezpośrednio do PWIS?

13. Jakie są kompetencje starosty w związku z promieniowaniem elektromagnetycznym? Czy urzędnicy mogą nakładać kontrole pomiarów?

- PRZYKŁAD: mamy mieszkańca, który każe nam się sprzeciwić, ponieważ powstaje druga stacja. Czy organ ma kompetencje, by się sprzeciwić?
- Czy mamy kompetencje, by sprawdzić, gdzie stacja jest umiejscowiona?
- Czy urzędnicy mogą kwestionować wyniki pomiarów laboratoriów?
- Czy urzędnicy mogą nakładać kontrole pomiarów?
- Czy WIOŚ może przeprowadzać badania kontrolne?
- Osoba jest zainteresowana zakupem działki w odległości 50 m od wieży antenowej GSM i prosi o przesłanie wszystkich dostępnych badań promieniowania oraz oddziaływania na otoczenie (między innymi zdrowie) w/w anten przy zamieszkanym stałym. Czy wystarczające jest przesłanie odnośnika do BIP-u?
- Z jakich przepisów wynika obowiązek zamieszczania zgłoszeń na Ekoportalu?
- Które zgłoszenia nowe lub zmiany zamieszczamy na Ekoportal.pl?
- Czy rejestr informacji o środowisku prowadzony na BIP-ie zwalnia od wprowadzania danych do Ekoportalu?

Prowadzący:

Katarzyna Ząbek - główny specjalista w Referacie Ochrony Środowiska Urzędu Miejskiego w Sosnowcu. Od kilkunastu lat prowadzi sprawy związane z interwencjami i skargami na oddziaływanie pól elektromagnetycznych (PEM) w środowisku i przyjmuje zgłoszenia instalacji PEM od chwili wprowadzenia takiego obowiązku. Posiada bogate doświadczenie w zakresie oceny i weryfikacji przedkładanych zgłoszeń pod względem formalnym i merytorycznym, oceny prawidłowości pomiarów PEM, prowadzeniu baz danych i innych form informacji o środowisku, oraz w zakresie konfliktów społecznych, a także współpracy z innymi jednostkami w zakresie monitoringu PEM. Posiada wiedzę techniczną w zakresie telefonii komórkowej oraz innych instalacji emitujących PEM.

Jako absolwent i wieloletni pracownik naukowy Politechniki Śląskiej w Gliwicach na Wydziale Fizyki Technicznej ze specjalizacją Fizyka Środowiska, posiada szeroką wiedzę merytoryczną z zakresu oddziaływań na środowisko (w szczególności emisji energii, w tym PEM) i ich oceny, oraz doświadczenie w przekazywaniu wiedzy, zdobyte podczas pracy jako nauczyciel akademicki. W swojej jednostce dodatkowo samodzielnie zajmuje się sprawami związanymi z ochroną środowiska przed hałasem, oraz prowadzi

postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Prawa autorskie do niniejszego programu przysługują Private Corporate Consulting Sp. z o.o. Udostępnianie, kopiowanie i przerabianie niniejszego programu bez pisemnej zgody Private Corporate Consulting Sp. z o.o., zagrożone jest odpowiedzialnością karną oraz cywilną